

2025-04-07

Lantmäteriets dnr: LM2025/001863

Mottagarens dnr: KN2024/02514

Yttrande över Vindkraft i havet, En övergång till ett auktionssystem, SOU 2024:89

Sammanfattning

Lantmäteriet varken tillstyrker eller avstyrker förslaget.

Myndigheten har i sitt yttrande fokuserat på frågeställningar som vid en övergång till ett auktionssystem särskilt berör Lantmäteriet och som därför är viktiga att belysa. Myndigheten har i övrigt inga synpunkter.

6.4 En flexiblare nätkoncession för linje i allmänt vatten

Utredningens uppdrag enligt direktivet omfattar regelverket för användning av havsområdet (allmänt vatten och Sveriges ekonomiska zon) för etablering av vindkraft. Lantmäteriet menar likväl att betydelsen av frågan om åtkomst till fastighetsindelade områden hade gett en mer fullständig bild av etableringsprocessen, särskilt med beaktande av att syftet med utredningen är att ge förslag på en mer effektiv process och möjliggörandet av en ökad utbyggnad. Beslut om nätkoncession för linje kan komma att omfatta en ledningskorridor där sträckningen inte är helt preciserad. I dessa situationer sker en prövning enligt 6–10 §§ ledningsrättslagen av den, inom koncessionens ram, föreslagna sträckningen. Därmed kan vissa bedömningar tillkomma, även i de fall det föreslagna undantaget i 2 kap. 12 b § ellagen är tillämpligt för ledningens stäckning i område med allmänt vatten. Utredningen belyser inte att prövning enligt ledningsrättslagen kan komma att inverka på ledtiderna för genomförandet av projektet i dess helhet.

Lantmäteriet har tillsammans med Energimarknadsinspektionen och länsstyrelserna ett regeringsuppdrag som avser att korta ledtiderna gällande utbyggnaden av elnätet. Under genomförandet av regeringsuppdraget arbetar Lantmäteriet med ett antal projekt kopplat till ledningsrätter där man bland annat ser på hur förkortade ledtider kan möjliggöra parallella tillståndsprocesser. Detta kan även medföra positiva effekter i samband med etablering av vindkraft i vattenområdet.

14.3 Statens rätt i allmänt vatten

Utredningen slår fast att ytterligare regler om statens rätt i allmänt vatten inte behövs.

Lantmäteriet ser det som väsentligt att ett helhetsgrepp tas avseende det allmänna vattnets rättsliga status. Detta då en mängd verksamheter finns i det allmänna vattenområdet idag samt att ytterligare kan tillkomma. Som exempel på verksamheter kan nämnas anläggningar för utvinning av energi från vågkraft samt mussel- och tångodlingar. En hantering av frågan i ett vidare sammanhang skulle ge ökad tydlighet kring allmänt vattenområde.

Lantmäteriet har även tidigare lyft betydelsen att se över det allmänna vattnets rättsliga status. Här kan särskilt nämnas Lantmäteriets remissvar på betänkandet från Havsgränsutredningen¹ och samråd med Havs- och vattenmyndigheten avseende exklusivitet för anläggande av vindkraftsparker².

18.2 Vissa frågor kopplade till egendomsregistrering

Lantmäteriet instämmer i utredningens bedömning att frågan om registrering och i förekommande fall pantsättning av rättigheter och egendomar i allmänt vatten och ekonomisk zon bör utredas vidare.

Lantmäteriet ser ett behov av ett marint cadastre (register) i nära anslutning till fastighetsregistret. Marina cadastre eller motsvarande finns i ett flertal andra länder, bland annat i Danmark och Australien. Frågorna är också aktuella i det FN-samarbete³ som Lantmäteriet deltar i med avseende på integrering av domäner.

Beslutande

Beslutande är vikarierande generaldirektör Nils Svartz. I den slutliga handläggningen har ställföreträdande generaldirektör Anders Lundquist, lantmätare Joakim Altvik, jurist Ursula Gårdendahl, informationsutvecklare Anna Ternlund och verksamhetsutvecklare Magdalena Andersson (den sistnämnda föredragande) medverkat.

I framtagandet av remissvaret har även strategichef Per Sörbom deltagit.

För Lantmäteriet

Nils Svartz

¹ SOU 2015:10 Gränser i havet

² Uppdrag att utreda frågor om exklusivitet för anläggande av vindkraftsparker i allmänt vatten och i Sveriges ekonomiska zon Redovisning av regeringsuppdrag M2022/00768

³ <https://ggim.un.org/>